

ning til folkeskolens eller en tilskudsberettiget friskoles 7. skoleår og bygger på en 2-årig forberedende undervisning. Ifølge anordningen gælder det fremtidig for disse kursus, at fordringerne ved eksamen er de samme som ved eksamensberettigede skoler med almindelig forberedelseseksamen (begrænset pensum), at der gives årskarakterer og eksamenskarakterer efter samme regler som de for skolerne gældende, og at eksaminationen i de mundtlige fag foretages af vedkommende faglærere. Uanset disse afgørende forbedringer er disse kursus dog stadig kursus, således at de må søge anerkendelse som sådanne. Kursuslederen kan ikke på samme måde som lederen af en skole, der forbereder til almindelig forberedelseseksamen (henholdsvis mellemskoleeksamen og realeksamen) opnå eksamensret, og et medlem af eksamenskommissionen fungerer som censor i alle fag. Ved gennemførelsen af den nu foreslåede ordning vil sådanne kursus til almindelig forberedelseseksamen gå over til at blive egentlige skoleafdelinger, hvadenten det nu det enkelte sted bliver som en 4-årig realafdeling i tilslutning til det 6. skoleår, som en 3-årig realafdeling i tilslutning til det 7. skoleår eller som en 2-årig realafdeling i tilslutning til det 8. skoleår, og det ved fornævnte kgl. anordning af 19. januar 1956 tagne skridt hen mod en lige adgang til oprettelse af eksamensskoler i byen og på landet vil hermed være fuldført.

I forslaget har man ikke optaget en bestemmelse svarende til gældende lovs § 3, stk. 3, der indeholder en bemyndigelse for undervisningsministeren til at tillade sådanne afvigelser fra eksamensmellemskolens ordning, at skolen kan afsluttes med andre statskontrollerede eksaminer. Denne bestemmelse har været grundlaget for de nuværende realskoler, der dimitterer til almindelig forberedelseseksamen. Det synes imidlertid at ville være langt klarere og enklere at begrænse sig til een eksamen, realeksamen, i stedet for at opretholde den hidtidige ordning med to parallelle eksaminer, der har nogenlunde samme værdi og giver de samme rettigheder. Der er derfor ikke i forslaget optaget nogen hjemmel for opretholdelse ved kommunale skoler af den nuværende almindelige forberedelseseksamen (også kaldet præliminæreksamen).

I betragtning af det behov for oprettelse af eksamensafdelinger ved skoler på landet, som har været så fremtrædende i de senere år, må det forventes, at den mulighed herfor, som kommunerne vil få ved gennemførelsen af nærværende forslag, vil blive benyttet af mange kommuner, men det må samtidig fremhæves, at jo lavere kommunernes folketal er, og jo tyndere befolkede egne der er tale om, des mere vil et samarbejde mellem nabokom-

muner om oprettelse af fælles realafdelinger være nødvendigt, hvis disse skal hvile på det befolkningsgrundlag, som er en forudsætning for en i samfundsøkonomisk henseende rimelig udnyttelse af lærerkræfter og lokaler.

Den foreslåede affattelse af § 2, stk. 2 er enslydende med bestemmelsen i gældende lovs § 2, stk. 5. Det bemærkes, at undervisningsministeriet er opmærksomt på de særlige spørgsmål, som kommer frem med hensyn til tilrettelæggelsen af særundervisningen af de børn, der ikke kan følge folkeskolens almindelige undervisning, og disse børns overgang fra skolen til erhvervslivet. Til overvejelse og fremsættelse af forslag om disse spørgsmål har ministeriet i august 1955 nedsat et særligt udvalg.

I stk. 3 findes hjemmelen for hel eller delvis centralisering af skolevæsenet, en bestemmelse, der særlig har betydning for landkommunerne. Den tilsvarende bestemmelse findes i gældende lovs § 4, hvorefter mellemskoler, hovedskoler, fortsættelsesklasser på landet og klasser for børn, der ikke kan følge den almindelige undervisning, som central-skoler kan være fælles for flere for- eller grundskoler og for flere kommuner. Ved den i nærværende forslag anvendte videre formulering har man tilsigtet at give kommunerne mulighed for alt efter de særlige lokale forhold og ønsker at lade centraliseringen sætte ind på et hvilket som helst klassetrin. Eksempelvis kan man tænke sig de nuværende forskoler opretholdt som skoler for de to eller tre yngste årgange i den fremtidige hovedskole, således at der fra 3. eller 4. skoleår finder en centralisering sted, som opretholdes for resten af hovedskolen, og som måske samtidig giver det for oprettelse af 8. hovedskoleklasse og en realafdeling fornødne børnetal. Andre steder vil centralisering måske kun være påkrævet for at skabe grundlag for oprettelse af realafdeling. Mellem disse yderpunkter kan der tænkes mange grader af centralisering inden for den enkelte kommune eller mellemkommunal, herunder også ordninger med en vis centralisering på de mellemste trin og en stærkere centralisering på folkeskolens højeste trin. Gennem den foreslåede affattelse af centraliseringshjemmelen vil kommunerne således få de bedst tænkelige muligheder for at indrette deres skolevæsen på hensigtsmæssig og økonomisk måde, alt under de skoleplansgodkendende myndigheders vejledning og tilsyn.

Bestemmelsen i stk. 4 svarer til bestemmelsen i gældende lovs § 2, stk. 3.

Til § 3.

Denne bestemmelse omhandler kommunernes pligter med hensyn til at sørge for, at de i de enkelte